

BENCHMARKING TUTKINTO-
RAKENNETYÖN TYÖKALUNA –koulutus
Oulu, 18.- 19. 5. 2004
Esa Hyyryläinen ja Kari Rossi

Parivertailubenchmarking yliopistojen
kansainvälisen opetusyhteistyön
kumppaneiden valinnassa –
menetelmän kehittelyä ja testausta

Sisällysluettelo

- Projektin tausta ja tavoitteet
- Parivertailubenchmarkingin vaiheet
  - Tapausten valinta
  - Muuttujien valinta
  - Parivertailut
  - Matriisin tuottaminen
  - Raja-arvon asettaminen
  - Kumppaneiden valinta
  - Tuloksen tulkitseminen
- Miten tästä eteenpäin?

Projektin tausta ja tavoitteet

- Alkuperäisenä tavoitteena työkalun luonti hyvien vaihtoyliopistojen seulomiseksi
  - Ongelma: vaihtoyliopistot löydetään pääasiassa tutkijoiden ja opettajien kontaktien kautta
  - Kontaktit eivät tapahdu etukäteisanalyysin perusteella, vaan ko. henkilöiden toiveiden perusteella
- Tavoite muuttui työkalun luomiseksi pidemmälle menevän yliopistojen välisen yhteistyön potentiaalisten kumppaneiden löytämiseksi
  - Yliopistolla, tiedekunnilla ja laitoksilla intressi pidemmälle menevään yhteistyöhön parhaiten soveltuvien kumppanien kanssa
  - Yhteistyökumppaneiden arvioinnin työkalu koko yliopiston ja erityisesti kv-asioista vastaavien käyttöön
  - Erityisesti Hallintotieteiden tdk:n kv-yhteistyön edistäminen
  - Tavoitteena seuloa olemassaolevien vaihtoyliopistojen joukosta kumppanit, joiden kanssa on edellytykset esim. Joint degree – yhteistyöhön

Parivertailubenchmarkingin vaiheet ja tapausten valinta

- Formaatti saatu aikaiseksi yhdistämällä parivertailun ja benchmarkingin piirteitä toisiinsa
- Laadullisten ominaisuuksien käsittely määrällisestä tutkimuksesta peräisin olevin periaattein
  - Tapauksia on liikaa raskaan sarjan laadulliseen analyysiin, mutta ei riittävästi raskaan sarjan määrälliseen analyysiin
  - Laadullisen informaation 'mekaaninen' käsittely mahdolliseksi
  - Mahdollista käsitellä selvästi suurempaa tapausjoukkoa kuin muutoin laadullisessa analyysissä olisi mahdollista
- Kahdeksan ulkomaista yliopistoa, joiden kanssa Vaasan yliopistolla on opiskelijavaihtosopimus hallintotieteiden (yhteiskuntatieteet) alalla.
  - Rotterdamin Erasmus-yliopisto, Leiden ja Twenten yliopisto Alankomaista,
  - Konstanzin ja Potsdamin yliopistot Saksasta,
  - Tallinnan pedagoginen yliopisto ja Tarton yliopisto Virossa.
- Yliopistoja koskevat tiedot on kerätty yliopistojen kotisivuilta.
  - Ensisijaisesti englanninkielisiä sivuja, mutta myös hollanniksi, saksaksi ja viroksi toteutettuja sivuja
  - Eri tietojen määrä ja esittäminen sattumanvaraista.
  - Useimmat kv-opiskelijaa koskevat tiedot ovat Erasmus-vaihdossa liikkuvalla vaihto-opiskelijalle annettavia.

Muuttujien valinta

- Hallinnon ja tutkijoiden työkaluksi tarkoitettu työkalu.
  - Hyödynnettävyys
  - Käytettävyys
  - Sovelluttava erilaisten yhteistyökumppaneiden analysoimiseen
  - Pysyvä rakenteeltaan yksinkertaisena
- Haasteisiin vastataan noudattamalla neljää periaatetta:
  - Muuttujiksi valitaan sekä opetukseen että opintososiaalisiin seikkoihin liittyviä tekijöitä, sillä molempien osa-alueiden tulee täyttää tietyt vaatimukset, jotta opiskelijoiden on mahdollista opiskella tuloksellisesti partneriyliopistossa.
  - Suuren tapausjoukon takia muuttujiksi valitaan vain sellaisia tekijöitä, joista on saatavissa tietoa yliopiston opinto-oppaista, kotisivuilta tai muista helposti saatavilla olevista lähteistä.
  - Muuttujien kokonaismäärä pidetään suhteellisen pienenä työkalun käytettävyyden takaamiseksi.
  - Muuttujien on oltava koodattavissa binäärisesti kyllä tai ei.

Opetusta koskevat tekijät

1. Tutkinnon kaksipuolisuus: tarjoaako yliopisto 3-vuotisen Bachelor- ja 2-vuotisen Master-tason tutkinnot?
2. Opintojen ECTS-pisteytys: noudatetaanko yliopiston opintojen pisteytyksessä ECTS -järjestelmää joko yksinomaan tain oman rinnalla?
3. Kielitaitovaatimus: edellyttääkö yliopisto ulkomaalaisen opiskelijan osaavan maan kielen voidakseen osallistua yleiseen opetukseen?
4. Vieraskieliset opintokokonaisuudet: sisältääkö Master -tason koulutus vieraskielisen (esim. englanninkielisen) ulkomaisille opiskelijoille tarkoitetun opintokokonaisuuden, joka tavoitteiltaan vastaa vertailuyliopiston tarjoaman tutkinnon tavoitetta ja korvaa kotiyliopiston tarjoaman oman opintokokonaisuuden?
5. Lukukausien ajoitus: vastaavatko vertailuyliopistojen lukukausien ajoitukset toisiaan niin, että opiskelijat voivat suorittaa toistensa opintokokonaisuuksia osana tutkintoaan opintojen viivästymättä?
6. Opetusmenetelmät: perustuuko opetus yliopistossa tehtävään tutkimukseen?
7. Opetuksen laatu: onko vertailuyliopistossa käytössä opetuksen laatu järjestelmä?

Opintososiaaliset tekijät

- 1. Opiskelija-asuminen:** tarjoaako yliopisto tai siihen läheisesti liittyvä organisaatio ulkomaalaisille opiskelijoille apua asunnon etsimisessä?
- 2. Kieli- ja kulttuuriopetus:** tarjoaako yliopisto ulkomaalaisille opiskelijoille opetusta maan kulttuuriin ja yliopiston asiointikieleen?
- 3. Opiskelijan tukitoimenpiteet:** onko ulkomaalaisille opiskelijoille tarjolla yliopiston tai opiskelijajärjestöjen toimesta tukitoimenpiteitä koskien selviämistä arkipäiväisessä elämässä ja opiskelijaelämässä (esim. tutorointi tai orientaatiotilaisuuksia)?
- 4. Henkilökohtainen opinto-ohjaus:** onko ulkomaalaisille opiskelijoille tarjolla henkilökohtaista opinto-ohjausta englannin kielellä?
- 5. Vieraskieliset opinto-oppaat:** onko ulkomaalaisille opiskelijoille tarjolla kurssisisällöt sisältävät englanninkieliset opinto-oppaat?
- 6. Tietoa internetissä:** onko yliopiston kotisivuilla riittävästi ajantasaista englanninkielistä tietoa opiskelusta, sitä koskevista muutoksista ja muusta ulkomaisen opiskelijan jokapäiväiseen selviämiseen liittyvistä seikoista?

Parivertailut

- Luokitellaan kaikki potentiaaliset kumppanit suhteessa oman yliopiston arvioitavaan ohjelmaan jokaisen 13 muuttujan suhteen.
- Haetaan yksinkertaisinta mahdollista vastausta. Niihin kelpaavat arvoiksi vain 'kyllä' tai 'ei'.
- Aina kun kahden yliopiston välille löydetään vastaavuus (siis vastaukset joko kyllä tai ei molemmilla), merkitään tämä tähdellä (*) vastaavuus sarakkeeseen.
- Jos vastaus on eri, niin tämä merkitään poikkiviivalla (-).
- Painokertoimia käyttämällä saadaan muuttujien tärkeyserot otetuksi huomioon (esimerkiksi ** tai ***).
- Kootaan löydetyt vastaavuudet yhteen taulukkoon. Tämä voidaan haluttaessa toteuttaa esimerkiksi koulutusaloittain.

Matriisi vastaavuuksista yliopistojen välillä

Yliopistot Muuttujat	Vaa FIN	Rot NL	Lei NL	Twe NL	Leu B	Kon D	Pot D	Tar EST	Tal EST	Vas- taa- vuus
Tutkinnon 2-portaisuus	–	*	*	*	–	*	–	*	*	2/8
Opintojen ECTS-pisteytyys	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8/8
Kielitaitovaatimus	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8/8
Vieraskieliset opintokokonaisuudet	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8/8
Lukukausien ajoitus	*	*	*	*	–	–	–	*	*	5/8
Opetusmenetelmät	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8/8
Opetuksen laatu	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8/8
Opiskelija-asuminen	*	–	–	–	–	*	*	*	*	4/8
Kieli- ja kulttuuriopetus	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8/8
Opiskelijan tukitoimenpiteet	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8/8
Henkilökohtainen opinto-oh- jaus	*	*	*	*	*	*	*	–	–	6/8
Vieraskieliset opinto-oppaat	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8/8
Tietoa internetissä	*	*	*	*	*	*	*	*	*	8/8
Vastaavuus		11/ 13	11/ 13	11/ 13	11/ 13	11/ 13	12/ 13	11/ 13	11/ 13	

Vaasan yliopisto/KR + EH/18.- 19. 5.2004

9

Vastaavuudet yliopistojen välillä

- Suuria eroja yliopistojen välillä vertailtavissa muuttujissa ei löytynyt
- Eroavaisuudet eivät myöskään kasaudu minkään yksittäisen yliopiston osalle eli yliopistot näyttävät olevan ”etuineen” ja ”puutteineen” hyvin samankaltaisia.
- Eroja vain kaksiportaisuuden, lukukausien ajoituksen, opiskelijoiden asumisen ja henkilökohtaisen ohjauksen suhteen.
- Edellä esitetty matriisi ei varsin merkittävän kohteiden yhtäläisyyden takia näytä parivertailubenchmarkingin mahdollisuuksia
- Mahdollisuuksien esittely kuvitteellisen esimerkin avulla.
- Esimerkkiin on valittu neljä todellista opiskelijavaihtopartneria kustakin Vaasan yliopiston neljästä tiedekunnasta ja annettu näille kuvitteelliset vastaavuusarvot välillä 1-13

Vaasan yliopisto/KR + EH/18.- 19. 5.2004

10

Kuvitteellinen esimerkki

	Teknillinen	Humanistinen	Kauppatiet.	Hallintotiet.
Technical University of Kosice	7			
Università degli Studi di Udine	9			
Technische Universität Graz	13			
Linköpings universitet	12			
Universiteit Utrecht		8		
Universität Jaume I		11		
Universität Wien		7		
University of Tartu		9		
Rijksuniversiteit Groningen			13	
Southampton Institute			6	
University of Macedonia			11	
Fachhochschule Aachen			7	
Erasmus Universiteit Rotterdam				10
Universiteit Leiden				12
Tallinn Pedagogical University				10
Institut d'Etudes Politiques de Grenoble				12

Vaasan yliopisto/KR + EH/18.- 19. 5.2004

11

Raja-arvon asettaminen

- Toteutetaan karsittu parivertailutaulukko, johon merkitään asetetun tavoiteraja-arvon täyttävät yliopistoparit.
- Edellyttää tavoiteraja-arvon asettamista: "Miten samankaltainen on riittävän samankaltainen?"
- Täydellinen vastaavuus on ideaalitilanne, jota ei kannata vaatia miltään yhteistyökumppanilta. Pienempikin vastaavuus riittää tulokselliselle yhteistyölle.
- 2/3 vastaavuus muodostaa riittävän tason: 8 tai 9 muuttujaa

Vaasan yliopisto/KR + EH/18.- 19. 5.2004

12

Kumppaneiden valinta

- Opetussuunnitelman kehittämissyhteistyötä on rahoituksen sekä opiskelijoiden kiinnostuksen kannalta on mielekästä toteuttaa ainakin kolmen yliopiston yhteistyönä.
- Yliopistoa ja sen tiedekuntia ei vertailla pelkästään johonkin toiseen yliopistoon vaan myös muita mahdollisia yhteistyöyliopistoja tulee verrata toisiinsa. Kaikkien tulee täyttää yhtäläisyyksien raja-arvot.
- Vertailu tulee tehdä tiedekunta kerrallaan. Seuraavassa vertailu teknillisen tiedekunnan ja sen kv-kumppanien suhteen.

	VY/Teknillinen	Kosice	Udine	Graz	Linköping
VY/Teknillinen					
Kosice	(7)				
Udine	9	11			
Graz	13	11	9		
Linköping	12	9	12	8	

- Kolmikantayhteistyöhön kannattaa siis pyrkiä Vaasan, Linköpingin ja Grazin kanssa, sillä niillä on vahva keskinäinen vastaavuus.

Vaasan yliopisto/KR + EH/18.- 19. 5.2004

13

Miten tästä eteenpäin?

- Hallintotieteiden osalta kokeilu osoitti ettei työkalu vielä toimi tarkoituksenmukaisesti, sillä se ei tuota riittävästi eroja yliopistojen välille
→ 13-kohtainen muuttujisto ei riitä vertailun perustaksi.
- Jos ei hyväksytä tulosta, että kaikki kumppanit ovat lähes yhtä potentiaalisia kumppaneita, on pakko miettiä muuttujien perusteet uusiksi.
- Työkalun puutteita:
  - Kaksiportaisen kyllä/ei-perustalta tapahtuvan luokittelun karkeus (esim. vaadittava kielitaito) → muuttujien määritelmien ja kriteereiden tarkentaminen
  - Luokittelun informaatioperusta:
    - Jokaisella yliopistolla oma tyylinsä kuvata toimintaansa
    - Palvelun muodot ja taso vaihtelevat yliopistosta toiseen
    - tulkintaongelmat
    - TIEDONKERUUN MUUTTAMINEN: tiedonkeruu paikanpäällä lomakkeella, olemassa olevien verkostojen hyödyntäminen ja uusien muodostaminen, tiedonkeruun siirtyminen tiedekunnasta kv-palveluille
  - Opiskelijatyyppi: tyypillinen ulkomainen opiskelija on Erasmus-vaihto-opiskelija, jolle valtaosa palveluista on suunnattu. Muille opiskelijatyypeille tarjottavista palveluista on hankalampaa saada tietoa ja ne saattavat olla erilaisia (esim. asumisjärjestelyt)

Vaasan yliopisto/KR + EH/18.- 19. 5.2004

14